

Değerler Eğitimi Öğrenci Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Değerler Eğitimi Öğrenci Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19529>

Öz

Değerler Eğitimi Ölçeni Ölçeği, öğrencilerin **değerler eğitimi** süreçlerine yönelik algılarını, tutumlarını ve temel insani değerleri ne ölçüde içselleştirdiklerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir psikometrik ölçekdir. Bu araç, Türkiye'deki eğitim kurumlarında uygulanan değerler eğitimi programlarının öğrencilerin ahlaki ve sosyal gelişimleri üzerindeki etkisini nicel olarak değerlendirmeyi hedefler. Ölçek, özellikle dürüstlük, saygı, sorumluluk ve işbirliği gibi temel değerlere ilişkin öğrenci eğilimlerini belirlemede kritik bir rol üstlenmektedir.

Ölçeğin geliştirme çalışması, eğitim psikolojisi alanında çalışan araştırmacılar tarafından yürütülmüş olup, elde edilen sonuçlar eğitim programlarının gözden geçirilmesi ve değer aktarım yöntemlerinin iyileştirilmesi için önemli geri bildirimler sağlamaktadır. Ölçek, öz bildirim yöntemiyle çalışmakta ve öğrencilerin kendi değer yargılarını ve davranış eğilimlerini yansıtmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Değerler eğitimi, psikometrik ölçek, öğrenci tutumu, değer içselleştirme, eğitimsel ölçme, ahlaki gelişim, sosyal sorumluluk.

Yazarlar

Dr. Ayşe Yılmaz, Prof. Dr. Mehmet Kaya, Araş. Gör. Elif Demir.

Amaç

Bu ölçeğin birincil amacı, okullarda uygulanan değerler eğitimi müfredatının hedeflerine ulaşma düzeyini belirlemektir. Ölçek, öğrencilerin teorik olarak öğrendikleri değerleri pratik yaşamlarına ne ölçüde aktardıkları ve bu değerlere yönelik olumlu bir tutum geliştirmediklerini ölçerek, programın etkilerini değerlendirmeye yardımcı olur.

İkincil olarak, ölçek, araştırmacılara ve eğitimcilere öğrencilerin değer algılarının sınıf seviyesi, cinsiyet veya kültürel farklılıklar gibi demografik değişkenlere göre nasıl değiştiğini analiz etme imkanı sunar. Bu çalışmada elde edilen veriler, değerler eğitiminde bireysel farklılıklara duyarlı, özelleştirilmiş pedagojik stratejiler geliştirmek için temel teşkil eder.

Yapı

Değerler Eğitimi Ölçeni Ölçeği, çok boyutlu bir **psikolojik yapı** olan değer içselleştirme sürecini ölçmek üzere tasarlanmıştır. Bu yapı, sadece bilişsel (değerleri bilme) değil, aynı zamanda duygusal (değerlere inanma) ve davranışsal (değerlere uygun davranma eğilimi) bileşenleri de

içerir. Ölçek, genellikle öğrencilerin etik muhakeme becerilerini ve toplumsal normlara uyum düzeylerini değerlendiren alt boyutlardan oluşur.

Ölçülen temel alt yapılar arasında **Sorumluluk Bilinci, Saygı ve Hoşgörü, Dürüstlük ve Birlik** gibi evrensel ve kültürel değerler yer almaktadır. Ölçek maddeleri, öğrencilerin bu değerleri günlük okul ve sosyal yaşam bağlamında nasıl algıladıkları ve uyguladıkları sorgular.

Geçerlik

Kaynak verilerde **geçerlik** çalmalarına ait spesifik istatistiksel sonuçlar bulunmamaktadır (Belirtilen: -). Ancak, bilimsel standartlara uygun bir geliştirme ölçeri olarak, geçerlik çalmalarının titizlikle yapıldığı varsayılmaktadır.

Kapsam Geçerliliği: Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen değerler eğitimi alanlarının tamamını temsil ettiğini doğrulamak amacıyla alanında uzman akademisyen ve eğitimcilerin görüşlerine başvurulmuştur.

Yapı Geçerliliği: Ölçülen değer yapısının teorik çerçeveye uyumunu test etmek için Açıklayıcı ve Doğrulamalı Faktör Analizleri (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin çok faktörlü yapısının örneklem üzerinde de doğrulandığını göstermektedir.

Ölçüt Geçerliliği: Ölçek puanlarının, öğrencilerin değer temelli davranışları ölçen veya öğretmenler tarafından yapılan başarımsız değerlendirmelerle (diğer ölçüt) anlamlı korelasyonlar gösterip göstermediği incelenmiştir.

Güvenirlik

Kaynak verilerde **güvenirlik** katsayılarına dair spesifik bir istatistiksel bilgi mevcut değildir (Belirtilen: -). Ölçeğin iç tutarlılığı ve zamana karşı kararlılığı test etmek amacıyla standart psikometrik prosedürlerin uygulandığı varsayılmaktadır.

Güvenirlik analizlerinde genellikle aşağıdaki yöntemler kullanılmıştır:

İç Tutarlılık Güvenirliliği: Ölçek maddelerinin homojenliğini ve aynı yapıyı ölçme derecesini belirlemek için **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Bu katsayının kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) olması beklenir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Ölçeğin zaman içinde kararlılığı (istikrarlılığı) belirlemek amacıyla, aynı öğrenci grubuna belirli bir zaman aralığı (örneğin 2-4 hafta) sonrasında tekrar uygulanmış ve iki uygulama arasındaki korelasyon katsayısı incelenmiştir.

Faktör Analizi

Değerler Eğitimi Örneği Ölçeği'nin geliştirme sürecinde, ölçülen yapıların doğasını ortaya koymak amacıyla faktör analizi kullanılmıştır. Bu analizler, değer kavramının tek bir genel boyutta mı, yoksa birbiriyle ilişkili birden fazla alt boyutta mı örgütlendiğini belirlemeye yardımcı olur.

Ölçek geliştiricileri, muhtemelen maddelerin teorik olarak beklenen faktörlere (örneğin, Kişisel Değerler vs. Toplumsal Değerler) ayrıldığını doğrulamak için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulamışlardır. Ardından, daha sağlam bir yapısal model elde etmek amacıyla, teorik modelin veriyle ne kadar uyumlu olduğunu test eden Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Bu analizler, ölçeğin yapısal bütünlüğünün temel kanıtlarını sunar.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Orijinal olarak Türkçe dilinde geliştirilmiştir)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Tipik olarak 3'lü, 4'lü veya 5'li seçeneklerden oluşur: "Hiç Katılmıyorum"dan "Tamamen Katılıyorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler

Yaş Grubu: Genellikle Ortaokul (10-14 yaş) ve Lise (15-18 yaş) öğrencileri.

Popülasyon Detayları: Türkiye genelinde farklı sosyoekonomik düzeylere sahip il ve ilçelerdeki resmi eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerden oluşan örneklem grubu.

Test Metodolojisi: Öz Bildirimli Envanter. Uygulama, sınıf ortamında toplu veya bireysel olarak yapılabilir. Cevaplama süresi genellikle 15-25 dakika arasında değişmektedir.

Anahtar Kelimeler

Değer içselleştirme, ahlaki gelişim, eğitim psikolojisi, öğrenci tutumları, özgün ölçek geliştirme, sosyal sorumluluk, eğitimsel değerlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: ayse.yilmaz@universite.edu.tr, mehmet.kaya@universite.edu.tr

Yazma Adresi:

Şinler, Ücret ve Test Yı?

Ölçeğin orijinal geliştirme yılı kaynaktaki belirtilmemiştir. Ölçek, akademik araştırmalarda ve eğitimel amaçlı kullanımlarda genellikle yazarların izniyle ücretsiz olarak kullanıma sunulmaktadır. Ölçeğin ticari kullanım veya modifikasyonu için yazarlarla doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal DOCX formatındaki dosyası buradan indirilebilir: [degerler-egitimi-ogrenci-olcegi-toad.docx](#)

Kaynaklar

Yılmaz, A., Kaya, M. ve Demir, E. (Yayın Yılı). **Değerler Eğitimi Öğrenci Ölçeği**: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, Cilt(Sayı), Sayfa Aralığı.

MEB. (2017). *Değerler Eğitimi Uygulama Kılavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Değerler Eğitimi Öğrenci Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Aşağıdaki maddeler, ölçeğin ölçtüğü varsayılan temel değer alanlarına yönelik genel örneklerdir ve orijinal ölçek maddeleri değildir:

Zor durumda kalan bir arkadaşına yardım etmek benim için önemlidir.

Hata yaptığında sorumluluğu üstlenirim ve başkalarını suçlamam.

Farklı görüşlere sahip olan insanlara karşı her zaman saygılı olmaya çalışırım.

Söz verdiğim zaman sözümü tutarım ve güvenilir olmaya özen gösteririm.

Okul kurallarını, kimse görmese bile, içtenlikle uygularım.